

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

FORUM EFVM 2.0

28 вересня - 1 жовтня 2021

Зміни

Адаптація

Нова Економіка

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ

XIX Міжнародна науково-практична конференція

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

FORUM EFBM 2.0

Зміни. Адаптація. Нова економіка

Матеріали Міжнародного форуму

XIX Міжнародна науково-практична конференція

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

Київ 2021

УДК 330, 331, 336

JEL classification: D00, E00, G00, M10, M20

Рецензенти:

Л.Буяк, доктор економічних наук, професор

Р.Кулієв, доктор економічних наук, професор

Редакційна колегія:

д-р екон. наук, проф. А.І. Ігнатюк (голова); канд. фіз.-мат. наук, доц. Л.А. Анісімова; д-р екон. наук, проф. І.О. Лютий; д-р екон. наук, проф. А.О. Старостіна; д-р екон. наук, проф. О.І. Ляшенко; д-р екон. наук, проф. Н.І. Гражевська; д-р екон. наук, проф. Г.І. Купалова; д-р екон. наук, проф. Г.М. Филюк; д-р екон. наук, доц. М.В. Ситницький; д-р екон. наук, доц. Н.В. Приказюк; д-р екон. наук, проф. Н.В. Ковтун; д-р екон. наук, доц. Б.А. Засадний; к.філол.н., доц. М.В. Петровський; д-р екон. наук, проф. Н.В. Бутенко; д-р екон. наук, доц. О.В. Баженова; д-р екон. наук, проф. Т.В. Гайдай; д-р екон. наук, доц. В.В. Вірченко; д-р екон. наук, проф. А.Б. Камінський; канд. екон. наук, доц. П.В. Кухта; канд. екон. наук, ас. О.Л. Михальська; канд. екон. наук, доц. О.Ю. Мірошніченко; канд. екон. наук, доц. Т.О. Мурована; канд. екон. наук, доц. З.О. Пальян; канд. екон. наук, доц. О.Ю. Пригара; канд. екон. наук А.О. Полторацька; канд. екон. наук, доц. І.Я. Софіщенко; канд. філол. наук, доц. А.С. Сизенко; канд. філол. наук, доц. Святюк Ю.В.; д-р істор. наук, канд. екон. наук, проф. О.В. Чеберяко; д-р екон. наук, доц. А.С. Шолойко.

Е Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління, матеріали II Міжнародного форуму / за заг. ред. проф. А. І. Ігнатюк : Київ, 2021. XIX Міжнародна науково-практична конференція «Конкурентоспроможність національної економіки». – 79 с.

Збірник містить матеріали II Міжнародного форуму «Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління. Зміни. Адаптація. Нова економіка», що проходив 28 вересня – 1 жовтня 2021 року на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Збірник охоплює наукові публікації за основними напрямками економічної науки.

Для науковців, державних службовців, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

ISBN 978-617-696-866-5

ISBN 978-617-696-867-2

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2021

FORUM EFBM 2.0

Changes. Adaptation. New economy.

Proceedings of the International Forum

19th International Research Conference

«COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY»

Kyiv 2021

УДК 330, 331, 336

JEL classification: D00, E00, G00, M10, M20

Reviewers:

Buiak Lesia, *Doctor of Economics, Professor*

Rufat Kuliev, *Doctor of Economics, Professor*

Editorial Board:

Anzhela Ignatiuk, Doctor of Economics, Professor (Head of Editorial Board); Lyudmyla Anisimova, PhD in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor; Ihor Liutyii, Doctor of Economics, Professor; Alla Starostina, Doctor of Economics, Professor; Olena Liashenko, Doctor of Economics, Professor; Nadiia Hrazhevskya, Doctor of Economics, Professor; Halyna Kupalova, Doctor of Economics, Professor; Halyna Filiuk, Doctor of Economics, Professor; Maksym W. Sitnicki, Doctor of Economics, Associate Professor; Nataliia Prukaziuk, Doctor of Economics, Professor; Natalia Kovtun, Doctor of Economics, Professor; Bohdan Zasadnyii, Doctor of Economics, Associate Professor; Mykola Petrovskyyi, PhD in Philology, Associate Professor; Nataliia Butenko, Doctor of Economics, Professor; Olena Bazhenova, Doctor of Economics, Associate Professor; Tetiana Gaidai, Doctor of Economics, Professor; Volodymyr Virchenko, Doctor of Economics, Associate Professor; Andrii Kaminskyi, Doctor of Economics, Professor; Pavlo Kukhta, PhD in Economics, Associate Professor; Olena Mykhalska, PhD in Economics, Assistant; Olga Miroshnychenko, PhD in Economics, Associate Professor; Tetiana Murovana, PhD in Economics, Associate Professor; Zinaida Palian, PhD in Economics, Associate Professor; Nataliia Pleshakova, PhD in Economics, Assistant; Olha Pryhara, PhD in Economics, Associate Professor; Alona Poltoratska, PhD in Economics; Iryna Sofishchenko, PhD in Economics, Associate Professor; Anastasiia Syzenko, PhD in Philology, Associate Professor; Yulia Sviatiuk, PhD in Philology, Associate Professor; Oksana Cheberyako, Doctor of Habil. in Historical Sciences, PhD in Economics, Professor; Antonina Sholoiko, PhD in Economics, Associate Professor.

E Economics. Finance. Business. Management, Proceedings of the II International Forum / Edited by Prof. Anzhela Ignatiuk : Kyiv, 2021. 19th International Research Conference «Competitiveness of the National Economy». – 79 p.

The proceedings contain the papers presented at the II International Forum «Economics. Finance. Business. Management. *Changes. Adaptation. New economy*» held on September 28 – October 1, 2021 at the Faculty of Economics of Taras Shevchenko National University of Kyiv. The proceedings cover research papers in key areas of economics.

For scholars, civil servants, teachers, postgraduate and graduate students of economics in higher educational institutions.

The authors of published papers are solely responsible for the selection and accuracy of presented facts, quotations, economic and statistical data, professional terminology, proper names, and other data.

ISBN 978-617-696-866-5

ISBN 978-617-696-867-2

© Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2021

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Антонюк Валентина ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК НАСЕЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	10
Баюра Дмитро КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ У ЗАБЕСПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	14
Биковець Вячеслав БІЗНЕС-АСОЦІАЦІЇ В СИСТЕМІ ПІДТРИМКИ І РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	16
Булент Акма БУДІВНИЦТВО НОВИХ ЗЕЛЕНИХ ДОРІГ: КЕЙС-СТАДІ ЕКСИШЕХІРА В ТУРЕЧЧИНІ	18
Вірченко Віра ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	20
Голованенко Микола ПЕРСПЕКТИВИ ТА РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ФАКТОРУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	23
Головій Віктор КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ ЗА ВИТРАТАТАМИ: СТРАТЕГІЧНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ВИРОБНИКІВ ПРЕМІАЛЬНИХ ІГРИСТИХ ВИН	26
Євсєєва-Северина Ірина ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ – ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	31
Ілюхіна Василина ВПРОВАДЖЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	34
Лазебник Лариса ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА НАЦІОНАЛЬНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ЄДИНА ДОСЛІДНИЦЬКА СФЕРА	38
Литвиненко Тетяна СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	39

Лозова Ганна, Клименко Вікторія ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	42
Ляпін Дмитро, Ляпіна Ксенія ПРИЧИНИ НЕОБХІДНОСТІ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ОКРЕМО ДЛЯ СЕРЕДНЬОГО ТА ОКРЕМО ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	45
Мартинюк Людмила ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	49
Микитюк Оксана, Онисенко Тетяна ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	52
Минчинська Ірина МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ В ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	55
Молдаван Любов РОЗВИТОК ВЗАЄМОВІДНОСИН ЕКОНОМІКИ І ЕКОЛОГІЇ: РЕТРОСПЕКТИВА І СУЧАСНІСТЬ	58
Откочуєнєнє Зенона, Мірошниченко Ольга ФОРМИ ПЕРЕТІКАННЯ ЗНАНЬ ТА ЇХ МІСЦЕ У ФОРМУВАННІ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ	61
Рябініна Наталія СОЦІАЛЬНА СВІДОМІСТЬ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	63
Филюк Галина, Піменова Олена, Піменов Сергій ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ РЕАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС- МОДЕЛЕЙ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ	65
Харазішвілі Юрій, Квілінський Олексій, Ляшенко В'ячеслав СТРАТЕГІЧНІ СЦЕНАРІЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО НАУКОВО- ОСВІТНЬОГО ТА ІННОВАЦІЙНОГО ПРОСТОРІВ ЄС	69
Чубук Леся СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ НЕРУХОМІСТЮ	73
Шмалій Наталія КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЙОГО КОНКУРЕНТНОЇ ПЕРЕВАГИ	76

COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY

Valentyna Antoniuk FORMATION OF DIGITAL SKILLS OF THE POPULATION AS A FACTOR OF TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF BUSINESS	10
Dmytro Baiura CORPORATE GOVERNANCE IN SECURITY SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UKRAINE	14
Bykovets Vyacheslav BUSINESS ASSOCIATIONS IN THE SYSTEM OF SUPPORT AND DEVELOPMENT SMALL ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE	16
Bulent Acma A NEW BUILDING GREENWAYS: AS A CASE STUDY OF ESKISEHIR IN TURKEY	18
Vira Virchenko INTELLECTUAL CAPITAL AS A BASIS FOR COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE	20
Mykola Holovanenko PROSPECTS AND RISKS OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A FACTOR OF DIGITALIZATION OF THE ECONOMY	23
Viktor Golovii COST COMPETITIVENESS: STRATEGIC IMPLICATIONS FOR PRODUCERS OF PREMIUM SPARKLING WINES	26
Iryna Yevsieieva-Severyna DIGITAL TRANSFORMATION AS A PLEDGE OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN ENTERPRISES	31
Iliukhina Vasylyna IMPLEMENTATION AND USE OF COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE NATIONAL ECONOMY	34
Lazebnyk Larysa ECONOMIC SECURITY AND NATIONAL COMPETITIVENESS AS A SINGLE RESEARCH AREA	38
Tatiana Lytvynenko SOCIO-ECONOMIC RISKS OF DIGITALISATION IN UKRAINE	39

Ganna Lozova, Viktoriia Klymenko ENSURING THE COMPETITIVENESS OF TRANSPORT AND LOGISTICS ENTERPRISES	42
Dmytro Lyapin, Kseniia Liapina CAUSES FOR THE NECESSITY OF FORMING GOVERNMENT POLICY SEPARATE FOR MEDIUM AND FOR SMALL BUSINESS	45
Liudmyla Martyniuk FORMATION OF BUSINESS ECOSYSTEMS IN CONTEXT INCREASING THE COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY	49
Oksana Mykytiuk, Tetiana Onysenko INFORMATION SECURITY OF E-COMMERCE ENTERPRISES	52
Iryna Mynchynska FINANCIAL AND ECONOMIC ENTERPRISES INDICATORS MONITORING IN ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF PREVENTING THE BANKRUPTCY OF ENTERPRISES IN UKRAINE	55
Lyubov Moldovan DEVELOPMENT OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ECONOMY AND ECOLOGY: RETROSPECTIVE AND MODERNITY	58
Zenona Ona Atkociuniene, Olga Miroshnychenko, TYPES OF KNOWLEDGE SPILLOVERS AND KNOWLEDGE-BASED ECONOMY	61
Natalia Riabinina SOCIAL CONSCIOUSNESS IN CONDITIONS OF ECONOMIC INSTABILITY	63
Halyna Fyliuk, Olena Pimenova, Serhii Pimenov ECOLOGICAL AND SOCIAL CONSEQUENCES OF REALIZATION OF BUSINESS MODELS OF MODERN ENTERPRISES	65
Yurii Kharazishvili, Aleksy Kwilinski, Viacheslav Liashenko, STRATEGIC SCENARIOS OF UKRAINE'S INTEGRATION INTO THE EU SCIENTIFIC-EDUCATIONAL AND INNOVATION SPACE	69
Lesia Chubuk CURRENT TRENDS IN DIGITALIZATION OF REAL ESTATE MANAGEMENT	73
Nataliia Shmalii KEY COMPETENCES OF AN ENTERPRISE AS THE BASIS OF ITS COMPETITIVE ADVANTAGE	76

Лозова Ганна,
канд. екон. наук, доцент,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Клименко Вікторія,
канд. екон. наук, доцент,
Національний авіаційний університет

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ключові слова: ринок, оцінка ефективності та результативності, конкурентоспроможність підприємства, транспортно-логістичне підприємство, ефективність перевезень, конкурентні переваги.

Ganna Lozova,
PhD in Economics, Associate Professor,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Viktoriia Klymenko,
PhD in Economics, Associate Professor,
National Aviation University

ENSURING THE COMPETITIVENESS OF TRANSPORT AND LOGISTICS ENTERPRISES

Key words: market, efficiency and effectiveness assessment, enterprise competitiveness, transport and logistics enterprise, transportation efficiency, competitive advantages.

В умовах погіршення економічної ситуації внаслідок глобальної пандемії і впровадження карантинних обмежень в усіх країнах світу гостро постає питання виживання підприємств, набуття ними нових конкурентних переваг в сучасному світі. Це вимагає від підприємств здійснення оцінки конкурентних позицій на ринку, досягнутих в процесі конкурентної боротьби, проведення аналізу динаміки конкурентоспроможності та розробка стратегії поведінки в майбутньому для досягнення і утримання лідируючих позицій на відповідному ринку.

Необхідно оцінювати комплексну конкурентоспроможність підприємства, яка виступає як його конкурентний статус і відображає вміння не лише створювати, але і утримувати конкурентні переваги на ринку. Комплексна конкурентоспроможність включає як досягнуту, реалізовану конкурентоспроможність, так і потенційну, прогнозну конкурентоспроможність. Прогнозна конкурентоспроможність є результатом екстраполяції тенденцій у динаміці її реалізованого рівня, тому може розглядатися як орієнтир при визначенні базових характеристик, які характеризують основу стратегічної

конкурентоспроможності. Стратегічна конкурентоспроможність визначає здатність суб'єкта господарювання у майбутньому набувати конкурентні переваги над суперниками та реалізовувати їх у власних інтересах.

Складна економічна ситуація на ринку потребує від підприємств постійних зусиль для удосконалення прийнятих управлінських рішень щодо забезпечення їхньої конкурентоспроможності. Необхідною складовою цього процесу є аналіз та оцінка ефективності та результативності діяльності підприємства.

Беручи до уваги євроінтеграційні процеси та високий транзитний потенціал України, сектор транспортно-логістичних підприємств демонструє великі перспективи як на українському, так і на міжнародному ринку.

За результатами 2019 року до найпотужніших транспортно-логістичних компаній, що працюють в Україні і мають виручку більше 200 млн. грн., відносять як зарубіжних, так і вітчизняних гравців, зокрема: KÜHNLE + NAGEL (Швейцарія, 1100 млн. грн.), DSV LOGISTICS (Данія, 900 млн. грн.), RABEN (Нідерланди, 600 млн. грн.), EKOL UKRAINE (Туреччина, 550 млн. грн.), ZAMMLER (Україна, 550 млн. грн.), PAKLINE LOGISTICS (Україна, 500 млн. грн.), UVK (Україна, 300 млн. грн.) та ЛОГІСТИК-ПЛЮС (Україна, 200 млн. грн.) [2].

Оцінювання конкурентоспроможності транспортно-логістичних підприємств має здійснюватися з урахуванням специфіки послуг, що ними надаються. Зокрема, основні види послуг транспортно-логістичних компаній включають: експорт-імпорт і транзит вантажів різними видами транспорту, інтермодальні та мультимодальні перевезення, страхування вантажів, митно-брокерські та складські послуги та послуги кур'єрської експрес доставки як по Україні, так і світу [3].

Система показників, за якою оцінюється комплексна конкурентоспроможність транспортно-логістичних підприємств, має включати:

- показники виробничої складової (рентабельність транспортних перевезень, рентабельність складських операцій, рентабельність основних засобів, технічна оснащеність вантажно-розвантажувальних робіт, організація перевезень);

- показники фінансової складової (коефіцієнти фінансової автономії, фінансової залежності, фінансового ризику, фінансової стабільності, ліквідної платоспроможності);

- показники кадрової складової, які необхідно розподілити на якісні і кількісні. До кількісних показників кадрової стійкості необхідно віднести коефіцієнти: плинності кадрів, оновлення кадрів, співвідношення прийнятих та звільнених кадрів, стабільності забезпечення кадрами, показник фондоозброєності працюючих. До якісних показників кадрової стійкості належать: рівень освіти працюючих, співвідношення соціальної відповідальності до обсягу перевезень (вантажообороту) на одного працюючого та рівень забезпечення працівників соціальним пакетом.

- показники маркетингової складової, які насамперед визначаються часткою ринку, яку посідає компанія, структурою перевезень і логістичних послуг, структурою клієнтів;

– показники управлінської складової. Специфіка оцінки управлінської складової в тому, що основна частина показників є показниками якісними і не піддаються кількісному вимірюванню, а можуть бути порівняні лише відносно. До основних показників управлінської складової традиційно відносять: показники складності конфігурації структури; коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості; коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості; наявності (кількості) відмов; комфортності умов праці (мікроклімат); використання потенціалу зростання частки на ринку; залучення нових клієнтів.

Якщо в процесі аналізу виявлено високий рівень потенційної конкурентоспроможності, то він має бути реалізованим шляхом інтенсивного просування підприємства. Для цього можливо потрібно скоригувати стратегію і тактику поведінки підприємства на ринку. Отже, комплексна конкурентоспроможність представляє собою складний механізм взаємодії конкурентних переваг, диференційований у часі, прояві, структурі і є тим базисом, на основі якого визначається реальне конкурентне становище підприємства на ринку.

Список використаних джерел

1. Богацька Н.М. Особливості оцінки конкурентоспроможності підприємства // Ефективна економіка. - №4. – 2020. - URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/75.pdf
2. Топ-10 найбільших логістичних компаній України. - URL: <https://mintrans.news/logistics/top-10-naubilshikh-logistichnikh-kompaniy-ukraini>
3. Чучка І.М. Сучасні основні форми транспортно-логістичних послуг в Європі // Економіка і суспільство. – Випуск № 1. – 2015. – С. 18-20.
4. Борисюк І.О. Управління конкурентоспроможністю автотранспортного підприємства // Modern Economics. – № 12. – 2018. – С. 6-11.
5. Шульга М.О. Розроблення напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства // Підприємництво та інновації. – Випуск 12. – 2020. – С. 135-141.

Наукове видання

**ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. БІЗНЕС. УПРАВЛІННЯ
Зміни. Адаптація. Нова економіка**

EFBM 2021

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОГО
ФОРУМУ

XIX Міжнародна науково-практична конференція

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

Комп'ютерна верстка: Мірошніченко О.Ю.

Обкладинка: Коваленко О.Я.

Електронна версія збірника доступна за посиланням:

